

توسعه تشکل‌ها

فارغ‌التحصیلان جهت سازماندهی نیروی فارغ‌التحصیل کشاورزی به عرصه کار و بهره‌مندی از فرصت‌ها احساس می‌شود.

با تمامی این اوصاف جهت فعال کردن بخش خصوصی (تشکل‌های کشاورزی) که مالک اصلی بخش کشاورزی هستند و به منظور دستیابی به مولفه‌های پایداری و توسعه کشاورزی و خصوصی‌سازی چاره‌ای جز ایجاد ساختار مناسب برای برقراری تعامل دوسویه بین دولت و بخش خصوصی نمی‌باشد. در این شرایط و به منظور ایجاد ساختار مناسب در جهت تحکیم و اقتدار بخش خصوصی نیازمند عزم جدی دولت در زمینه‌سازی و بسترسازی برای بهره‌گیری بیشتر از پتانسیل‌های موجود در بخش و ظرفیت‌سازی برای حضور گسترده تشکل‌ها و نهادهای سازمان یافته مردم در عرصه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی می‌باشیم.

وزارت جهاد کشاورزی به عنوان بخشی از دولت و در صدر سیاست‌های برنامه‌ای، مطالعه‌ای را از وضعیت ساخت یافتگی تشکل‌های بخش کشاورزی انجام داده است و با تحلیل موضوع و انتخاب الگوهای نزدیک به شرایط ایران، دو طریق را طراحی نموده است. اول اینکه از نظر کمی پوشش سازماندهی اجتماعی را در بخش توسعه دهد؛ یعنی پوشش ۱۸ درصد را به حداقل ۶۰ درصد در طول سه سال برساند و از نظر حوزه فعالیت نیز تنوع حاصل کند. ثانیاً از نظر کیفیت به افزایش کارایی این تشکل‌ها بپردازد. طبق این الگوها باید تحول هم در ساخت دولت حاصل شود و هم در ساخت بخش خصوصی هماهنگی و همسویی هدفمند به وجود آید، از این رو تحول

بخش کشاورزی نسبت به دیگر بخش‌های اقتصادی کشور کمترین هزینه و در مقابل بیشترین درآمد را داراست. این بخش هم اکنون ۲۶ درصد از تولید ناخالص ملی و ۲۵ درصد ارزش محصولات صادرات غیر نفتی (حدود یک میلیارد دلار) را عهده‌دار می‌باشد و همواره دولت سعی دارد با بویایی و رشد این بخش در جهت توسعه مولفه‌های کلان کشور قدم بردارد و این در حالی است که هم اکنون بیش از ۹۰ درصد از نیازهای اولیه به محصولات کشاورزی در داخل تولید و تامین می‌شود و ۹۵ درصد مالکیت عوامل تولید در اختیار بخش خصوصی (بهره‌برداران، تشکل‌ها و ...) می‌باشد، لیکن بیش از ۸۶ درصد از اختیارات و برنامه‌ریزی‌ها را دولت انجام می‌دهد. در چنین شرایطی دولت می‌بایست ابتکار عمل را در دست گیرد تا با بویایی و تحرک (انگیزه) بخش خصوصی تحول چشم‌گیر در جهت بویایی بخش کشاورزی ایجاد نماید. مؤید این امر نتایج مطالعات انجام شده از تجارب کشورهای مدیریت قبل و بعد از تولید به عهده بخش خصوصی است و دولت صرفاً جنبه نظارتی و تسهیل‌گری را عهده‌دار می‌باشد. به طور مثال کلیه قراردادها با اتحادیه اروپا و سازمان تجارت جهانی (WTO) عمدتاً توسط بخش خصوصی (تشکل‌های کشاورزی) منعقد می‌شود و برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های دولت در جهت حمایت از این اقدامات می‌باشد، از سوی دیگر مطالعه تطبیقی انجام شده نشان می‌دهد، کشور ما از حیث شرایط مالکیت شبیه به کشورهای توسعه یافته می‌باشد، یعنی مالکیت خصوصی است لیکن از نظر ساخت یافتگی تشکل‌ها با وجود بیش از ۱۴۷۰۰ شرکت و اتحادیه تشکل‌های کشاورزی از انسجام و ساخت نظام‌مند بخش خصوصی بهره‌ناچیز برده‌ایم به طوری که در تشکل‌های اقتصادی تنها ۱۸ درصد از بهره‌برداران و تولیدکنندگان بخش کشاورزی تحت پوشش تشکل‌های کشاورزی می‌باشند که آن هم بیشتر در حوزه‌های تجاری گسترش یافته و با کمی تامل متوجه می‌شویم که این پوشش ناچیز نیز در مورد تشکل‌های صنفی بخش کشاورزی کشور و خلاءهای ناشی از آن خود موجب عدم جاری شدن بیمه تامین اجتماعی کشاورزان شده است. از سوی دیگر توجه به اهمیت و نقش این گونه تشکل‌ها در جهت بهره‌گیری از مشارکت فعالان بخش در الگوهای مختلف توسعه‌ای و برنامه‌ریزی برای بخش کشاورزی موجب شد تا وزارت جهاد کشاورزی به استناد ماده ۲۵ قانون تاسیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، نظام صنفی کارهای کشاورزی را برای قانون نظام صنفی تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نماید که در این خصوص اقداماتی را انجام داده است. مضافاً این که در چارچوب دانش فنی، مشاوره و دیگر عرصه‌ها نیز کاملاً خلاء تشکل‌های اجتماعی وجود دارد، به عنوان مثال از یک طرف، حجم عظیمی از سرمایه‌های کشور صرف فارغ‌التحصیلان شده و دانش فنی متمرکز شده تبدیل به یک مشکل اجتماعی شده و از طرف دیگر بخش کشاورزی از کمبود دانش فنی و تولید سنتی رنج می‌برد، در چنین شرایطی خلاء تشکل‌های

بخش کشاورزی نسبت به دیگر بخش‌های اقتصادی کشور کمترین هزینه و در مقابل بیشترین درآمد را داراست. این بخش هم اکنون ۲۶ درصد از تولید ناخالص ملی و ۲۵ درصد ارزش محصولات صادرات غیر نفتی (حدود یک میلیارد دلار) را عهده‌دار می‌باشد.

جهت فعال کردن بخش خصوصی (تشکل‌های کشاورزی) که مالک اصلی بخش کشاورزی هستند و به منظور دستیابی به مولفه‌های پایداری و توسعه کشاورزی و خصوصی‌سازی چاره‌ای جز ایجاد ساختار مناسب برای برقراری تعامل دوسویه بین دولت و بخش خصوصی نمی‌باشد.

کشور ما از حیث شرایط مالکیت شبیه به کشورهای توسعه یافته می باشد، یعنی مالکیت خصوصی است لیکن از نظر ساخت یافتگی تشکل ها با وجود بیش از ۱۴۷۰۰ شرکت و اتحادیه تشکل های کشاورزی از انسجام و ساخت نظام مند بخش خصوصی بهره ناپیچ برده ایم به طوری که در تشکل های اقتصادی تنها ۱۸ درصد از بهره برداری و تولید کنندگان بخش کشاورزی تحت پوشش تشکل های کشاورزی می باشند.

بخش کشاورزی و ضرورت همپایگی و هماهنگی دولت و آنها
 م - و بالاخره قول و قرار براساس گفتگوی گردهمایی سال گذشته به منظور ایجاد ساخت غیردولتی در وزارت جهاد کشاورزی

۲) راهبرد و راهکارهای اجرایی در راستای ایجاد و تقویت ساخت غیردولتی

الف - ایجاد شورای توسعه تشکل های بخش کشاورزی با مسئولیت مدیرکل برنامه ریزی توسعه تشکل های بخش و عضویت افراد ذیصلاح.
 ب - ایجاد مجمع هماهنگی تشکل های بخش کشاورزی با ۴۰ تشکل فعال در سطح ملی

ج - ایجاد کمیته های کارشناسی در دبیرخانه شورا به شرح زیر:

- ۱- کمیته قوانین و مقررات با مسئولیت مدیر کل امور حقوقی
- ۲- کمیته آموزش و توانمند سازی (با مسئولیت مدیرکل شرکت های سهامی و تعاونی های تولیدی وزارت)
- ۳- کمیته واگذاری امور به تشکل های غیردولتی با مسئولیت معاون مدیرکل تشکیلات و روش ها
- ۴- کمیته اعتبارات و تسهیلات بانکی (با مسئولیت مدیرکل برنامه ریزی اقتصادی و توسعه سرمایه گذاری)

۵- کمیته بازرگانی (با مسئولیت مدیرکل بازرگانی)

د - ایجاد کمیسیون های تخصصی در مجمع هماهنگی به شرح زیر:

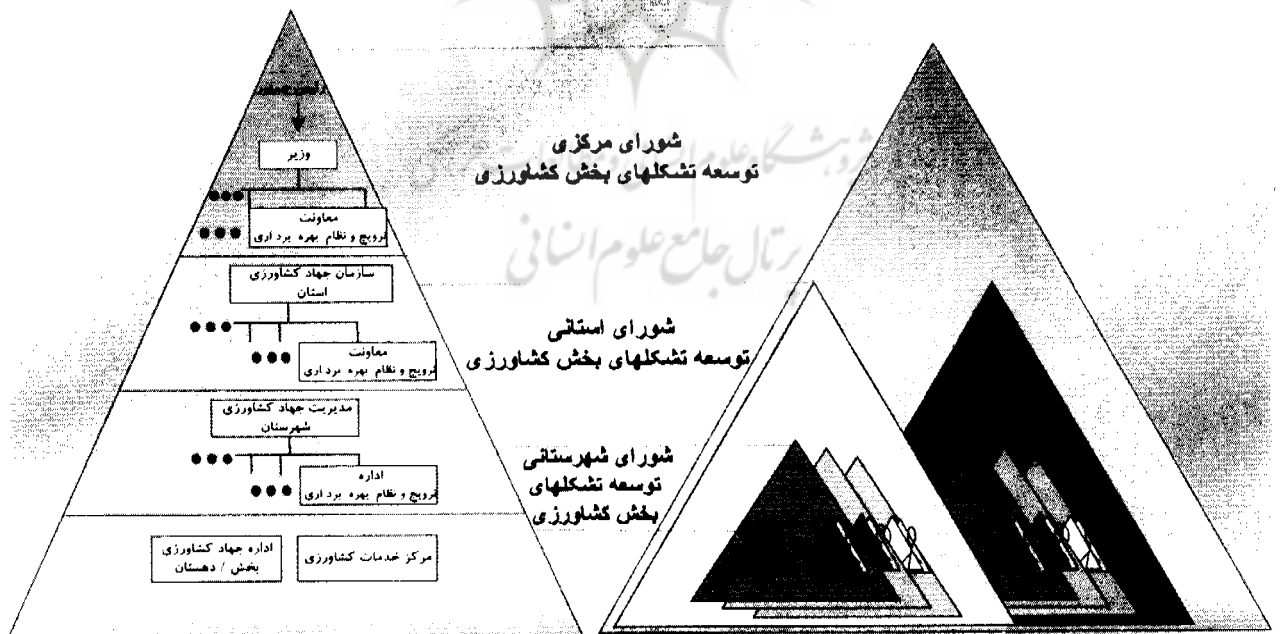
- ۱- کمیسیون زراعت ۳- کمیسیون امور دام و طیور
 - ۲- کمیسیون باغبانی ۴- کمیسیون شیلات و آبزیان
 - ۵- کمیسیون صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی
- روسای این کمیسیون ها را اعضای هیئت رئیسه مجمع هماهنگی برعهده دارند.
 م - ابلاغ تشکیل شورای توسعه تشکل های بخش کشاورزی و مجمع هماهنگی تشکل ها به استان ها

ساختار در دولت با تعریف جایگاه های تعاملی و مشارکتی شروع شده است و تشکل شورای توسعه تشکل های بخش کشاورزی در درون وزارتخانه مقدمه آن است و تشکیل مجمع هماهنگی تشکل های بخش کشاورزی در بخش خصوصی نیز شروع خوبی است برای تنظیم مناسبات و روابط سالم بین دولت و تشکل های بخش کشاورزی.

۱) ضرورت و فلسفه وجودی شورای توسعه تشکل ها

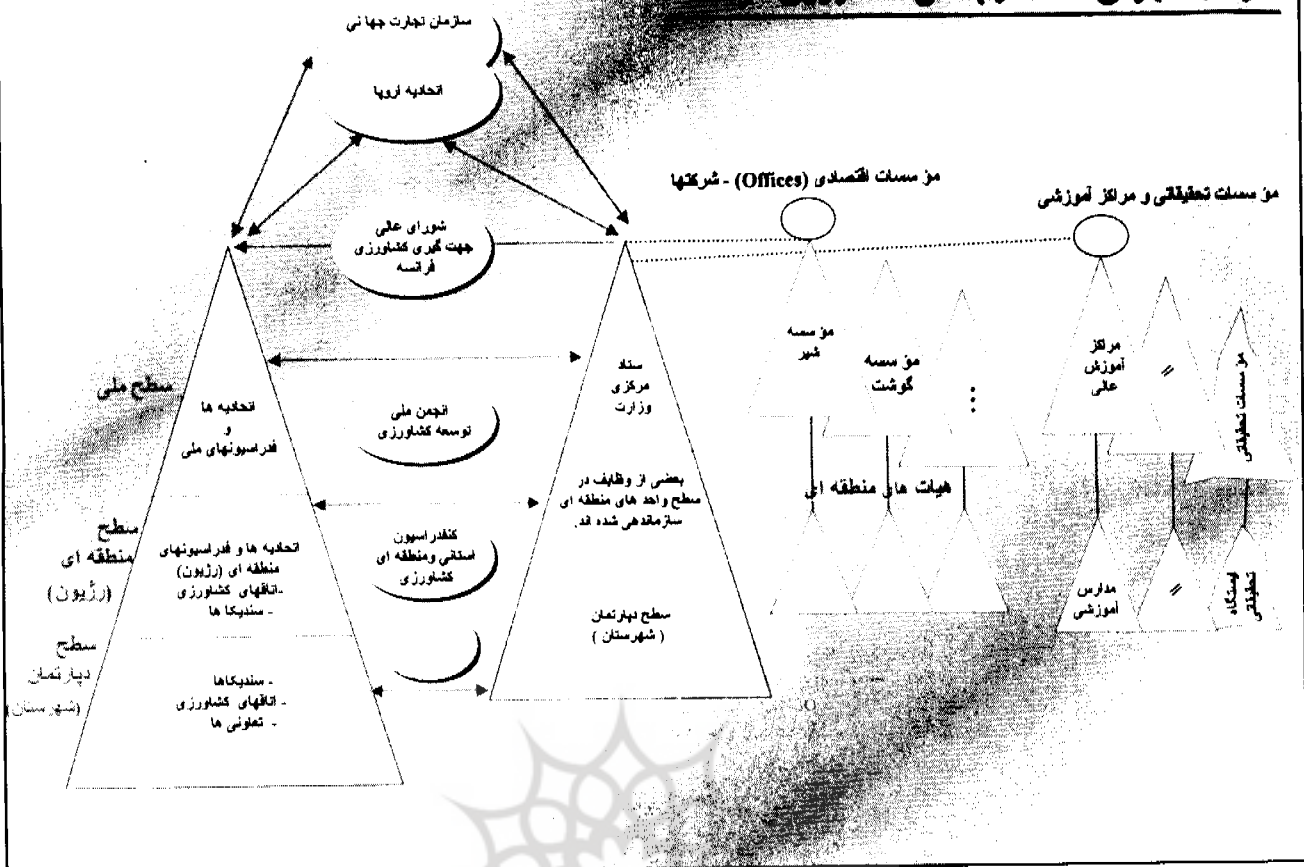
- الف - مشکلات و ناتوانی دولت در پیشبرد سیاست ها و فعالیت های مربوط به بخش کشاورزی متناسب با شرایط جهانی و نیازهای داخلی
- ب - تحولات جهانی و گسترش سازمان های غیردولتی به عنوان عنصر و واقعیت اجتناب ناپذیر در تصمیم گیری ها
- ج - اعتقاد به فعال کردن نهادهای مدنی و عمومی به ویژه در راستای افکار بلند ریاست محترم جمهوری (جناب آقای خاتمی) برای تقویت فضای عمومی
- د - رشد فزاینده و بلوغ تشکل های داوطلب مردمی در ایران به ویژه تشکل های

الگوی تعاملی ساخت یافته

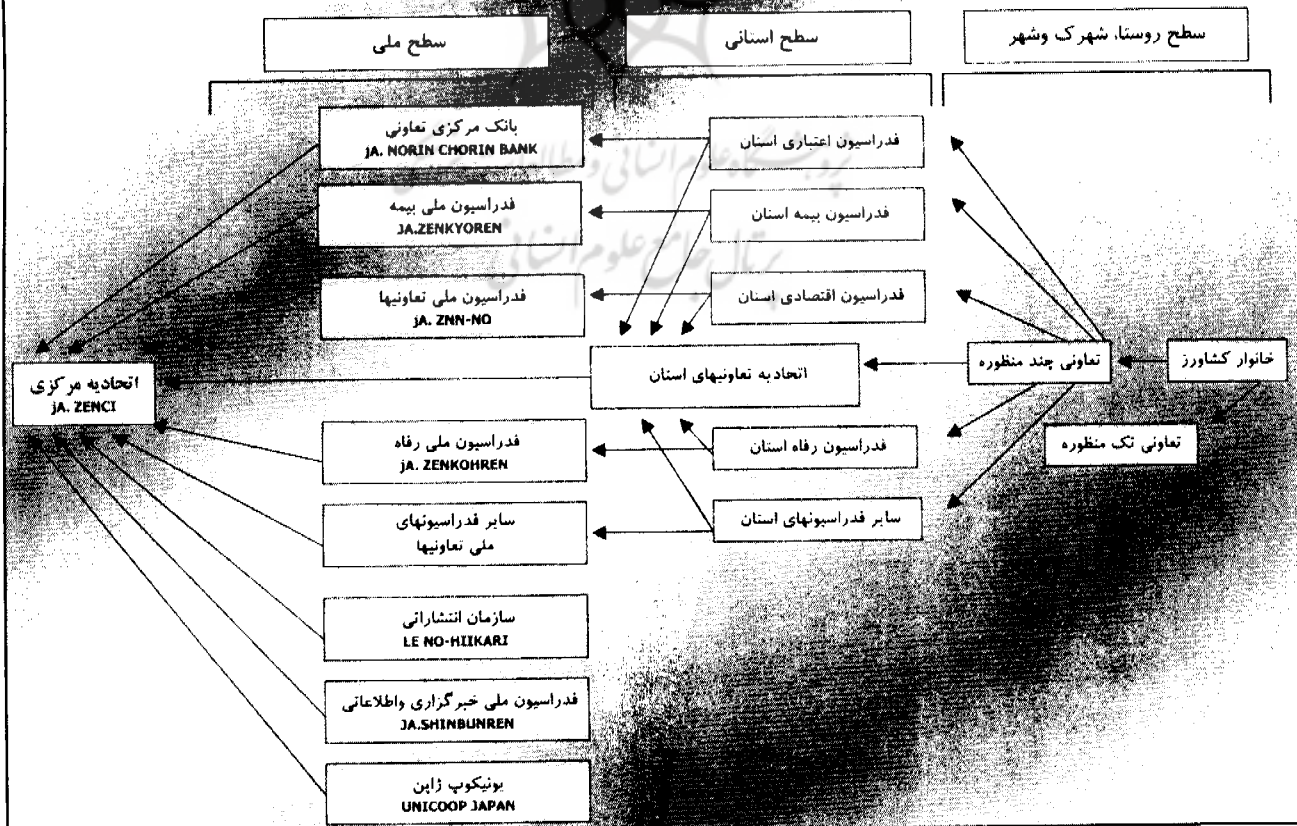

شورا: نهاد ارتباطی بین نهادهای مدنی (تشکل ها) بخش کشاورزی با دولت

نمودار مفهومی ساختار بخش کشاورزی

ساختار سازمانی تعاونی زاین

ساختار سازمانی شورای توسعه تشکلهای بخش کشاورزی

